

SECTIO IV.

An Beata Virgo potuerit in ipso momento conceptionis sanctificari.

1. Certum est absolute et simpliciter loquendo, ac nulla facta suppositione, posse Deum sanctificare animam rationalem in eodem instanti quo illam creat, infunditque corpori, sicut sanctificavit Adamum, et sanctificaret omnes ejus posteros, si is non peccaret. Difficultas ergo oritur ex suppositione facta, quod B. Virgo contenta fuit sub lege Adamo posita, et in eo peccavit. Videtur enim cum hac suppositione pugnare, ut *sic* peccato concepta sit. Primo quidem, quia divinum decretum est immutabile; sed divina lex et decretum fuit, ut, Adamo peccante, omnes posterius privarentur justitia, atque adeo inimici Dei conciperentur; ergo huic decreto repugnat ut aliquis sub illo contentus sine peccato concipiatur; ostensum autem est B. Virginem sub illo esse comprehensam; ergo. Et explicatur a contrario. Nam, si Adam non peccasset, impossibile esset aliquem ejus filium sine justitia concipi, quia hoc repugnet divino decreto, quo promisit justitiam omnibus posteris, si Adam in illa perseveraret; ergo similiter e converso. Secundo, quia B. Virgo fuit obnoxia peccato originali (ut dictum est); ergo saltem in primo instanti suæ conceptionis fuit obnoxia, quia, antequam existeret, non potuit habere debitum contrahendi peccatum; ergo, facta hac suppositione, non potuit in illo primo instanti habere gratiam, quia repugnat simul esse in gratia, et esse obnoxium peccato, alias etiam post sanctificationem mansisset B. Virgo toto tempore vitæ peccato obnoxia; ergo, facta illa suppositione, necessario consequens fuit ut saltem in primo instanti in peccato conciperetur. Et hanc sententiam existimant multi esse juxta mentem D. Thomæ; hac enim ratione, ex hoc quod B. Virgo ex vi suæ conceptionis fuit obnoxia originali peccato, intulit fuisse sanctificatam post animationem. Quæ consequentia, ut bona sit, supponit non potuisse simul esse obnoxiam, et in ipsa conceptione sanctificari. Eadem est sententia Alexand. Alens., 3 p., q. 9, n. 2, art. 1. Et idem sentit Richard., in 3, d. 3, art. 1, q. 1, et omnes, qui existimant non potuisse B. Virginem vere ac proprie esse a Christo redemptam, nisi fuisset in peccato originali concepta, ut etiam D. Thomas indicat, tam hic,

quam 1. 2, q. 81, art. 3, et qui ejus sententiam sequuntur, ut Capr., Ferr., 4 contra Gent., c. 50, et alii.

2. *In primo conceptionis instanti sanctificari B. Virgo potuit.* — Nihilominus dicendum est, potuisse B. Virginem præservari ab originali peccato, et in primo suæ conceptionis instanti sanctificari. Præter omnes auctores, qui affirmant ita factum esse (quos sequenti sectione referam), docet hoc expresse Palud., in 3, d. 3, q. 1, art. 1; et idem sentit Bonav., p. 1 illius dist., art. 1, q. 1; Anton., 1 p. Theol., tit. 8, c. 2. Et probatur ostendendo nullam esse repugnantiam, quia licet Deus contulerit Adæ originale justitiam ea lege ut si mandatum transgrediretur, totam posteritatem suam (quod in ea erat) illa privaret, nihilominus post prævisum peccatum Adæ potuit Deus velle ut peccatum non re ipsa transfunderetur in Virginem, sed prævenire et impedire illud per gratiam ei infusam in primo conceptionis ejus instanti, quia hæc voluntas non repugnat cum priori lege et pacto, quia illa prior lex non includit absolutam ac definitam Dei voluntatem, ut peccante Adamo omnes ejus filii sine gratia conciperentur, sed ut perderent jus ad gratiam, et ideo, quantum esset ex vi conceptionis, sine illa conciperentur; non tamen privavit se Deus jure et libertate miserendi cujus vellet, et quando vellet; sicut etiam ex vi prioris pacti et peccati Adæ omnes homines incurrunt pœnam mortis, a qua tamen potest Deus quos voluerit, præservare, ut constat ex D. Thom., 1. 2, q. 82, art. 3, ad 1. Et similiter, omnes ex vi ejusdem peccati, etiam extra uterum nascuntur sine gratia et in peccato, et tamen potuit Deus privilegium aliquibus concedere. Ac denique, si rex legem ferat sub pœna mortis, non ideo absolute vult omnes transgressores re ipsa pati ejusmodi pœnam, sed vult esse reos mortis; ipse tamen potest illam dispensare seu remittere. Non est ergo repugnantia ulla, quod B. Virgo fuerit sub illa lege contenta, et ideo in Adam peccaverit, et nihilominus potuerit Deus privilegium illi concedere, ne re ipsa peccatum contraheret.

3. *Responsio ad argumenta in oppositum.* — Unde ad primam difficultatem neganda est consequentia. Clare enim ex dictis constat inter illas Dei voluntates non esse repugnantiam, quia altera est generalis, et veluti antecedens; altera particularis, et consequens. Quin potius addo, etiam si dicamus (ut probabile est) Deum ante prævisum originale

peccatum prædestinasse Virginem, sicut ad divinam maternitatem, ita et ad perpetuam sanctitatem et innocentiam quæ illam decebat, potuisse nihilominus illam sub lege Adæ posita comprehendere, et rursus præviso Adæ peccato, ut suum primum propositum erga Virginem firmum maneret, velle propter Christum, illam ab omni labe præservare; nihil enim hæc inter se pugnant, sed potius sunt valde cohærentia, rationique consentanea.

4. Unde etiam obiter intelligitur potuisse B. Virginem in mente Dei semper et in omni signo rationis esse præordinatam ad perpetuam sanctitatem, omnique ex parte perfectam, quamvis in radice et in alio permissa fuerit justitiam amittere. Quia nihilominus potuit in re nunquam illa carere; amittere autem in alio, non derogat perfectæ puritati et sanctitati, ut dictum est.

5. *Objectio.* — *Responsio.* — Ad confirmationem vero illius difficultatis respondetur, exemplum non esse simile (quidquid sit de illius veritate); et ratio est, quia Deus non potest esse auctor culpæ, sicut potest esse justitiæ, et ideo Adam non peccante, non posset Deus facere ut vel unus posteriorum ejus in peccato conciperetur, potest autem facere ut, non obstante illius peccato, filius in justitia concipiatur. Dices: posset saltem Deus facere ut, Adam non peccante, filius nihilominus sine justitia conciperetur, quamvis non in peccato. Respondetur, probabile esse promissionem justitiæ fuisse absolutam et fuisse efficacem; et ideo illa stante, et Adamo perseverante, non potuisse non impleri. Quia in bonis conferendis Deus est liberalior, et non privat illis, præsertim spiritualibus, sine causa ex parte nostra; et ideo *dona Dei* dicuntur esse *sine pœnitentia*. Item quia illa privatio justitiæ non est per se amabilis, atque adeo nec per se intenta; at vero, quod filii Adæ ipso peccante careant gratia, ad vindicativam justitiam pertinet, cujus remissio interdum per se amabilis est, ac divinæ misericordiæ consentanea, et ad aliquem finem conveniens.

6. Et ex hoc facile respondetur ad secundam difficultatem, quæ duobus modis explicari potest: primo, si dicamus non oportere ut B. Virgo in propria persona fuerit obnoxia peccato, sed solum in radice, id est, in parentibus, seu in semine, et formatione fœtus toto tempore generationis usque ad animationem, ita ut in primo instanti animationis non

fuerit obnoxia, si fuit præventa per gratiam, sed in toto anteriori tempore. Ita opinantur Catharin. et Cordub., sect. 2 citati, quia hoc (inquiunt) satis est ut B. Virgo fuerit proprie redempta, sicut dominus arboris habet sibi obligatos fructus, antequam nascantur, et ideo potest illos vendere, vel redimere. Et juxta hunc modum, facile intelligitur quomodo B. Virgo potuerit simul esse obnoxia peccato, et nunquam esse in peccato, quia, scilicet, fuit obnoxia in alio et antequam existeret, caruit autem peccato in se, simul ac esse incepit.

7. *B. Virgo in propria persona peccato originali obnoxia in primo instanti suæ conceptionis.* — Secundo et verius (mea sententia) explicatur hæc difficultas, si dicamus B. Virginem in propria persona fuisse peccato obnoxiam in primo instanti suæ Conceptionis, et nihilominus in eodem potuisse carere peccato, et præveniri gratia Dei. Quod facile patebit, si semel intelligatur quid sit obnoxium esse peccato originali. Ad quod explicandum, advertendum primo est, hominem prius natura esse hominem, quam sit sanctus vel peccator, quia esse naturale tam ad gratiam quam ad culpam per modum subjecti ad accidentariam formam comparatur; et ideo prius etiam natura intelligitur homo esse filius Adæ, quam intelligatur actu esse in statu gratiæ, vel peccati, quia hic ordo naturæ solum est ordo causæ, quo intelligitur hæc proles ab hoc naturali principio physice manare, priusquam intelligatur aliquid aliud illi superaddi.

8. *Obnoxium esse peccato originali quid sit.* — Secundo addendum est in natura lapsa ex hac naturali origine statim consequi influxum originalis culpæ, nisi Deus per gratiam præveniat et impediatur illud. Unde fit, in illo primo instanti, quo proles concipitur, causas ejus proprias ita esse dispositas, ut omnino necessario veluti influxuræ sint originale peccatum, nisi a Deo præveniantur. Et hoc est esse obnoxium peccato originali, et quia hanc necessitatem, et veluti propriarum causarum debilitatem habet proles, non solum antequam animetur, sed etiam in ipsomet instanti animationis, ut intelligitur natura antecedere omnem gratiæ infusionem, ideo verissime dicitur in primo instanti, et in propria persona esse obnoxia peccato.

9. Tertio, hinc facile intelligitur hoc nihil obstare quominus Deus in eodem instanti possit gratiam infundere. Quia hæc duo non

repugnant, scilicet, effectum procedere a causis a quibus habiturus esset aliquam imperfectionem, si non impedirentur, et nihilominus causas de facto impediri. Et hanc sententiam bene docuit Cajet., opuse. de Concept., cap. 3, dicens, hoc modo melius intelligi B. Virginem potuisse esse proprie redemptam in propria persona, etiam si in illa non haberet originale peccatum. Quia illam gratia, qua præventa est, fuit gratia redemptionis, et impedivit culpam necessario emanaturam ex causis proximis, Deo non impediente.

10. *Obnoxium esse peccato originali, ut sic, non importat culpam.* — Quarto denique addendum est, inde non fieri hominem sic iustificatum, semper, aut post primum instans conceptionis manere peccato obnoxium; in primo enim instanti homo est quasi in dispositione proxima, et causæ possunt tunc influere originale peccatum; postquam vero per gratiam prævenientem impeditæ sunt, prorsus evanescent, ut amplius hominem maculare non possint; et ideo omnis homo, qui ab originali liberatur, hoc ipso amplius non manet illi peccato obnoxius. Unde intelligitur, esse obnoxium peccato originali, prout natura antecedit ipsum peccatum, non esse culpam, cum illam naturæ ordine antecedit, nec reatum pœnæ, cum hic culpam consequatur, sed solum esse necessitatem quamdam incurrendi culpam, et veluti ordinem ad causas deficientes, quæ necessitate quadam illum inflant, vel denique impotentiam quamdam vitandi hujusmodi culpam, nisi Deus eam impediatur.

SECTIO V.

An B. Virgo fuerit ab originali peccato præservata, et in primo suæ conceptionis instanti sanctificata.

1. Prima sententia affirmat fuisse conceptam in originali peccato, et nihilominus in primo instanti suæ conceptionis fuisse sanctificatam. Ita sentit ex parte Henric., Quodlib. 13. Sed est improbabilis sententia. Quia gratia et peccatum originale privative opponuntur, ut constat ex propria materia, et late tractat Duran., 3, d. 3, q. 2. Respondet autem Henricus, licet non potuerit B. Virgo in primo instanti esse in peccato originali, et recipere gratiam, ex parte tamen agentis, scilicet Dei, in eodem primo instanti fuisse infusionem gratiæ, manente peccato originali pro illo instanti. Sed rogo quid sit Deum infundere gratiam in illo instanti; nam si est

vere illam efficere, et producere intrinsece, necesse est in illo instanti gratiam esse, et consequenter inesse Virgini, quia non fit extra subjectum. Aut non est efficere gratiam, et sic nihil aliud est quam Deum esse veluti paratum ad infundendam gratiam immediate post illud instans, quod forte non fuit impossibile; non tamen de hoc loquimur.

2. Est ergo secunda sententia, quæ ait Virginem fuisse conceptam in originali, et paulo post fuisse sanctificatam. Hanc tenuerunt fere antiqui Scholastici ante Scotum, D. Thom. hic, et in 3, d. 3, ubi Bonaven., Albertus Magnus, Richard., Durand., Paludan., Capreol., Alens. et Henr., locis citatis; Gregor., in 2, d. 30, q. 2; Anton., 1 p., tit. 8, c. 2; Turrecrem., opuse. de hac re; Cajet. etiam, proprio opuse., et hic; Ferrar., 4 contra Gent., c. 10. Fundamenta hujus sententiæ ad quatuor capita revocantur. Primum sumitur ex Scriptura, ubi sunt locutiones generales, ut, *Omnes in Adam peccaverunt*, ad Rom. 5, et alibi, a quibus regulis neminem licet excipere sine Patrum aut Ecclesiæ traditione, quæ in proposito nulla est. Propter quod Albert. Magn. videtur erroris damnare contrariam sententiam, et D. Thom., q. 4 de Malo, art. 6, dicit esse erroneum, aliquos ex Adamo genitos per seminalem generationem, immunes facere ab originali. Secundum caput est ex similibus definitionibus Concil. Arausic., Milevit. et Florent. Potest confirmari, quia Pius V abstulit proprium officium conceptionis, quia in eo dicebatur Beata Virgo *immaculata et præservata*. Tertium caput sumitur ex Patribus, Capreolus numerat quadraginta. Cajetanus, videns non esse ad rem, reduxit ad quindecim. Cano, lib. 7, cap. 1, addit quædam alia testimonia, dicens nullum Sanctorum docuisse contrarium; sed de hoc postea.

3. Ex Patribus quatuor modis possum argumentari: primo, ex generalibus locutionibus, quas omitto, quia communes; illæ tantum habent aliquam vim, quæ simul omnes includunt in peccato, et excipiunt solum Christum. Leo Papa, serm. 4 de Nativit.: *Sicut nullum a reatu*, etc.; Cyril., lib. 16 in Levit., a principio, multa habet. Inter alia: *Solus Jesus est qui nunquam invenitur extra sancta, solus qui peccatum non fecit*; similia habet Dialog. 4 de Trin., post med.; Amb., lib. 2 in Lucam, c. de Circume.: *Solus per omnia æternitatis de femina sanctus Dominus Jesus*. Quæ verba commendat multum Augustinus 2 contra Julian., in princ.; et de Perfect. justitiæ,

circa med., dicit alium præter Christum excipere, esse contra Paulum. Idem primo de Peccat. merit., cap. 29, et sæpe alias. Et tract. 4 in Joan., dicit singulare fuisse Christo non habere carnem peccati, quia non fuit semine viri conceptus: *Quis, inquit, innocens? omnes ex illa traduce veniunt, de qua David: In iniquitatibus conceptus sum; solus ille agnus qui non sic venit*. Idem Fulgent., de Fide ad Petr., cap. 2; expresse Gregor., lib. 11 Moral., in fine, et lib. 18, cap. 27, alias 35, circa illud: *Non adæquabitur ei aurum de Æthiopia*, ubi tamen etiam de nativitate loquitur.

4. Secundo ex illis Patribus qui in particulari loquuntur de Virgine, sed non satis aperte. Primo, August., lib. de Peccat. merit., c. 24, dicit de Christo: *Non sumpsit carnem peccati, licet de materna carne peccati*. Secundo, idem August., in id Psal. 34: *Ego autem, cum mihi molesti essent*, dicit, *Mariam ex Adam conceptam, fuisse mortuam propter peccatum*. Tertio, Ambr., serm. 6 in Psal. 118, dicit, *Carnem Christi in matre fuisse obnoxiam peccato*. Quarto, Euseb. Emiss., serm. 2 de Christi Nativit., dicit: *Ab originali neque immunitatis neque ipsa Dei genitrix fuit*. Quinto, Ansel., lib. Cur Deus hom., c. 16: *Virgo, inquit, in iniquitatibus concepta, et in originali peccato nata est, quia et ipsa in Adam peccavit*. Sexto, Bernard. Senen., serm. 51, art. 1, c. 4, dicit per sanctificationem Virginis remotum esse ab illa originale peccatum, et ablatam promptitudinem ad malum. Septimo, Vincen. Ferr., serm. 1 de Nativit. Mariæ, dicit Christum in primo instanti Conceptionis, Virginem vero eadem die vel hora fuisse sanctificatam.

5. Tertio, ex Patribus, qui dicunt B. Virginem esse mundatam. Nam hæ locutiones supponunt culpam. Ita loquitur Nazian., orat. 38 et 42, fere circa med.; S. Maxi., serm. de Assumpt.; Remig., Psal. 21; Bed., Luc. 1, et citatur in Glos. ordinaria; et Fulg., serm. de Laud. Virg., ait: *Cum dixit Angelus, Gratia plena, ostendit ex integro iram exclusam primæ sententiæ, et plenam benedictionis gratiam restitutam*. Difficilius loquitur Chrysip., presbyt. Ierosolym., serm. de B. Virg., tom. 7 Bibliot.: *Cum omnibus, inquit, surgat de lapsu, in quo illam constituit vel Ecæ cognatio*. Et applicat illud Psal. 44: *Obliviscere populum tuum*, etc.; et Richar. de S. Vict., lib. 2 de Emmanuele, c. 26.

6. Ultimo sunt Patres, qui manifeste do-

cent hanc sententiam, e quibus duos reperio. Bernar., Epist. 174, et Rupert., lib. 1 in Cantic., circa princip. Referuntur alii duo, Anton. Padua., serm. de Nativit. Mar.; et Erardus, vel Gerardus, episcopus et martyr, serm. de Nativit. Mariæ.

7. Quarto, sunt rationes. Primo est illa vulgaris, quia alias Virgo non fuisset a Christo redempta. Secundo, ex Paul., 2 ad Corinth., c. 5: *Si unus pro omnibus mortuus est, ergo omnes mortui sunt*. Et aperte loquitur de morte spirituali; sed Christus est mortuus pro Virgine; ergo. Tertio, quia in B. Virgine fuit radix originalis peccati, scilicet libidinosa conceptio. Quarto, fuerunt in illa fructus et pœnæ originalis peccati, scilicet, mors, et similia. Quinto, quia alias si virgo mortua fuisset ante Christum, vidisset Deum statim, quia non habuerat impedimentum originale; consequens est falsum, alias Christus non patefecisset Virgini per mortem suam januam regni coelestis. Sexto, quia alias tollitur Christo singulare privilegium ejus indicatum ab Angelo, illis verbis: *Quod ex te nascetur Sanctum*, etc.

8. Dicendum nihilominus est, B. Virginem in ipso primo instanti conceptionis suæ fuisse sanctificatam, et ab originali peccato præservatam. Hanc sententiam docuerunt graves Theologi, in 3, d. 3; Sect., Aureol., apud Capr.; Gabr., Thomas de Argentina, Almai., Dionys. Carthus., Joan. Bacon., Fran. Maioris, qui referunt Alexan. Alens., in fine vitæ, mutasse sententiam; idem Scot., in 3, d. 18, q. unica, § Hoc viso; Marsil., in 2, q. 20, et in 3, q. 4; Abul., Parad. 1, c. 21, et in prol. Bibliæ, c. 6, Exod. 34, q. 8; Gerson., opuse. de Concept.; Lipom., in Catena in Genes. 15; Dried., 3 de Dogm., tract. 2, c. 4, p. 1, circa fin., fol. 127; Roffens., disp. 2 contra Luther.; Clichtovæus, opuse. de Purit. Virg., c. 5 et 8; Galatin., lib. 7, c. 5; Nicol. Cus., lib. 5 Exercit., circa id.: *Cœlum, et terra transibunt*, etc., et 8, circa illud: *Sicut libium inter spinas*. Jacobus de Valentia, in Psal. 113; Vi-guer., c. 18, § 5; Castr., verbo Peccatum, hæc. 9; Vega, lib. 2 in Trident., c. 6; Cordub., l. 1, q. 44; Catharin., opuse. de hac re; et ex Canonistis referunt aliquos, et sequuntur Covar., c. Alma mat., p. 2, § 5, n. 2, et Navar., prælod. 8, n. 9. Probatur conclusio illis quatuor fundamentis contrariæ sententiæ, ut possint singula singulis conferri, et in omnibus appareat manifestus excessus. Primo ergo ex Scriptura petendum non est cla-

rum testimonium, ubi hoc asseratur; esset enim temerarium hoc postulare, cum alia privilegia Virginis, quæ tanquam certa tenet Ecclesia, non requirant hujusmodi Scripturæ testimonium.

9. *Primum fundamentum ex Scriptura sacra. — Mensura privilegiorum Virginis potentia Dei. — Inter Virginem et Dæmonem pugna qualis.* — Possumus ergo primo argumentari ab auctoritate negativa. Quia Scriptura non negat datum esse Virgini hoc privilegium; ergo saltem ex hoc capite non est negandum, et si aliunde sit sufficiens ratio et fundamentum, erit asserendum. Antecedens patet, quia neque negat in particulari de Virgine, neque in universalibus locutionibus, ut sumitur ex Tridentino, sess. 5, ubi declarat Virginem non comprehendi sub definitione sua generali de peccato originali, et consequenter idem declarat, vel certe dat declarandi facultatem, de locutionibus Scripturæ, quia Concilium id definit, quod censet in sacra Scriptura doceri. Idem argumentum sumitur ex Sixto IV, definiente non esse contra fidem dicere Virginem esse conceptam sine peccato; ergo neque contra Scripturam; non ergo negatur hoc in generalibus illis locutionibus Scripturæ. Secundo, patet a simili, quia tam sunt generales locutiones illæ de actuali peccato: *Non est homo qui non peccet*, 2 Paral. 6; et: *In multis offendimus omnes*, Jacob. 3. Idem de nativitate in peccato: *Grave jugum super filios Adam a die exitus eorum de ventre matris eorum*, Eccles. 40, ita exponente Augustino, epist. 57. Et Job, c. 14, de hoc etiam loquitur: *Nemo mundus a sorde*. Et Augustinus, lib. 3 de Peccat. merit., cap. 6; in quibus omnibus non intelligitur excludi Virginis privilegium; pari ergo modo in proposito, si alias sit sufficiens ratio vel auctoritas. Tertio, illa testimonia, quibus B. Virgo dicitur *plena gratia*, juxta omnium (etiam D. Thom.) expositionem, omnia privilegia et dona gratiæ complectuntur, quæ secundum rectam rationem decent matrem Dei. Unde ex illis sufficienter colligunt Patres et Theologi, sanctificationem in utero, innocentiam ab omni peccato actuali; pari ergo ratione in illis locis censetur contineri hoc privilegium. Ostendemus enim infra non minus decere, nec minus congruentem connexionem habere cum dignitate matris. Sic etiam applicari potest illud: *Benedicta tu in mulieribus, et benedictus fructus ventris tui*, id est, quia benedictus fructus tuus, ideo et tu benedicta; ta-

li ergo benedictione benedicta intelligitur; qualis decebat talem fructum. Sic etiam verbum illud: *Quia fecit mihi magna*, etc., hoc totum virtute continet. Mensura enim privilegiorum Virginis potentia Dei dicitur, quæ parcendo maxime et miserendo manifestatur, et decuit singulari modo manifestari in matre. Quarto, licet ex sensu spirituali non sumatur efficax argumentum, tamen, supposito sensu et explicatione Ecclesiæ, multum confert. Et ita favet in Cant. 2: *Sicut lilium inter spinas, sic amica mea*, etc.; et c. 4: *Tota pulchra es*; et inf.: *Hortus conclusus, fons signatus*; et c. 6: *Quæ est ita, quæ ascendit quasi aurora*; et Job 3: *Expectet lucem, et non videat, neque ortum surgentis auroræ*. Quod D. Thom. hic, art. 1, explicat de nocte culpæ originalis, et applicat nativitati Virginis ex utero. Sed potest æque bene accommodari nativitati in utero. Sic etiam Psal. 45: *Sanctificavit tabernaculum suum Altissimus*. Quod D. Thom. hic intelligit de Virgine, et Method., serm. de Purific. Indicatur autem ibi singularis sanctificatio, congrua tabernaculo Dei, de quo Psal. 88: *Thronus ejus, sicut sol*, etc. Quod de Virgine exponit Dam., lib. 4, cap. 15; et Petr. Damia., serm. de Assumpt., dicens, ideo Virginem comparari soli, quia ita lucet inter Sanctos, sicut sol inter stellas. Præterea totus Psalm. 84, 86 et 92 facile ad hoc mysterium applicari possunt. Quinto, uti possumus loco illo Gen. 3: *Inimicitias ponam inter te et mulierem*. Quam mulierem esse B. Virginem Patres omnes statim citandi intelligunt, inter quam et dæmonem perpetuum dissidium ibi prædicatur, et additur: *Ipsa conteret caput tuum*; ita enim legimus in Vulgata, et legit August., 13 Gen. ad liter., c. 39, et lib. 2 de Gen. contra Manich., c. 18; Ambr., de Fuga sæc., c. 7; Gregor., 1 Moral., c. 49, alias 38; Bernard., serm. 6. in *Missus est*, et serm. *Signum magnum*; Eucher, Beda, et alii in Genes.; per caput autem dæmonis recte intelligitur vel peccatum originale, quod fuit omnium origo et radix, et propter quod principaliter fuit ordinata Christi redemptio; vel certe intelligitur omnis dæmonis potestas, cum qua prophetia non recte consonat, quod aliquando fuerit Virgo dæmoni subjecta. Et licet aliqui Patres legant, *ipse conteret*, referendo ad Christum, ut Iren., lib. 4, c. 78; Cyrill., lib. 2 ad Quir., c. 9; Petrus Chrys., serm. 173; et Hier., in Quæst. Hebr., sensus tamen in idem redit. Quia B. Virgo a Christo, et per Christi-

stum intelligitur hoc totum privilegium habuisse. Et hinc relinquitur expeditum primum fundamentum secundæ sententiæ. Illa enim omnia testimonia non excludunt privilegium speciale, quando sufficienti fundamento asseritur.

10. *Secundum fundamentum ex Ecclesiæ auctoritate. — Communis totius Ecclesiæ consensus de privilegio Virginis.* — Secundum fundamentum ex Ecclesiæ auctoritate sumendum est, et primum omnium magni ponderis est, totius Ecclesiæ fere universalis consensus, in quo consideratione dignum est antiquos Patres pauca de hoc Virginis privilegio esse locutos. Quod mirum esse non debet, tum quia Spiritus Sanctus paulatim suam Ecclesiam docet (ut Gregor. dicit, hom. 26 in Ezechiel.); tum etiam quia aliis fidei mysteriis gravioribus, magisque necessariis explicandis ac defendendis distinebantur. Postquam vero ante quingentos annos veritas hæc clarius cœpit doceri, ita insedit fidelium animis, crevitque paulatim ejus fides, ut jam fere omnium consensione recepta sit. Et præsertim ab hinc ducentis annis ferme omnes ecclesiastici scriptores, Episcopi, universæ fere religiones et Academiæ subscripserunt, adeo ut in Academiis Parisiensi, Valentina, et aliis, nulli ad Doctoratus Theologiæ gradum aditus pateat, qui prius sub juramento non promiserit, nunquam se veritatem hanc oppugnaturum; non est autem verisimile, permissurum fuisse Spiritum Sanctum universam Ecclesiam in re tanti momenti graviter errare, imo credendum est, ex illius inspiratione, hunc universorum fidelium sensum affectumque manasse.

11. Huc accedit ab Ecclesia festum Conceptionis celebrari, qui mos in Ecclesia Græca ante mille annos est ortus, ut Galatin. refert, lib. 7, c. 4; et in Calendario Græcorum signatur hoc festum die nona Decembris, ut videre licet in 4 tom. Bibliot. Sanc.; in Latina vero introduci cœpit ante quingentos fere annos, ut ex epistolis Bernardi constat. Et ex quadam epistola D. Anselmi ad Episcopos Angliæ, in qua (ut fertur) scribit non esse verum amatorem Virginis qui hoc festum non celebrat. Tandem vero Ecclesia Romana, ante ducentos annos celebritatem hanc generaliter amplexa, cultoribus ejus singulares indulgentias impertit. Unde quodammodo videtur Conceptionem Virginis canonizasse. Non est ergo pium credere Ecclesiam in re tam gravi decipi, aut falso fundamento niti.

12. *Objectio. — Responsio.* — Dicitur fortasse non celebrari hanc Conceptionem, eo quod sancta sit, sed quia fuit magnum Dei beneficium, initiumque majorum. Sed hoc nulla ratione probandum est, quia (ut ex sensu fidelium constat) Ecclesia non celebrat hoc festum, tantum in gratiarum actionem respectu Dei, sed etiam in honorem Virginis; non esset autem Virgo honore digna propter Conceptionem suam, nisi in illa sancta fuisset. Deinde D. Thom., Bernard. et Ildefons. putant satis probari Virginem tempore nativitatæ suæ fuisse sanctam, quia Ecclesia nativitatem celebrat; ergo idem judicium ferrent de Conceptione, si festum celebrari conspicerent. Denique Galatin., lib. 7, cap. 5, dicit, in quibusdam martyrologiis expresse poni festum Conceptionis, propter summam puritatem et sanctitatem illius, et ex dicendis hoc fiet evidentius.

13. *Objectio. — Responsio.* — Jam vero dicunt alii non celebrari festum Conceptionis, sed sanctificationis, quocumque tempore sit facta; vel certe (si celebretur dies Conceptionis) non ideo esse quia in primo instanti, sed quia illo fortasse die sanctificata fuit. Sed hoc etiam est contra Ecclesiæ mentem, quæ semper intendit speciale Virginis privilegium et immunitatem, hoc festo die celebrare, cujus rei manifesta sunt signa. Primo, quia Bernardus, dicta epist. 174, hoc sensu intellexit mentem Ecclesiarum, quæ hoc festum colere incipiebant. Nam si solam sanctificationem celebrarent, non esset cur illas reprehenderet. Deinde Concilium Basil., sess. 36, disertè dicit antiquam esse Ecclesiæ consuetudinem celebrandi hoc festum in honorem immaculatæ Virginis Conceptionis. Tertio, in in quodam officio Romano de hoc festo, quod Sixti IV auctoritate confirmatum est, sæpe hoc expresse dicitur, et intentio hujus festi declaratur. Et eodem modo loquitur Sixtus IV, in Extravag. Cum præexcelsa, et Extravag. Grave nimis, de Reliquiis et veneratione Sanctorum, vocans *Conceptionem puram et immaculatam*, et concedens indulgentias hoc pie credentibus et colentibus. Et ita etiam intellexit hæc decreta Concil. Trident., sess. 5, ubi illa confirmat. Unde idemmet Sixtus IV dicit, non peccare eos, qui sentiunt B. Virginem fuisse conceptam sine peccato, et propterea festum ejus celebrant; est ergo hæc sine dubio intentio et ratio hujus festivitatis. Adde eodem modo dicere aliquem postam gravi decipi, aut falso fundamento niti.